

e-ISSN:2587-2168



Year: 2023

Vol: 9 Issue: 52

pp 1440-1443

Article ID

73436

Arrival

05 November 2023

Published

31 December 2023

**DOI NUMBER**<http://dx.doi.org/10.29228/8/ideas.73436>**How to Cite This Article**

Şimşek Kandemir, A. & Sevinç Altaş, S. (2023). "Türkiye'de İstihdam Alanları, İstihdam Oranı ve Cinsiyet: OECD Verileri", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, (e-ISSN:2587-2168), Vol:9, Issue:52; pp: 1440-1443



International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

**Türkiye'de İstihdam Alanları, İstihdam Oranı ve Cinsiyet: OECD Verileri****Economic Activity, Employment Rate and Gender in Türkiye: OECD Data**Aysen Şimşek Kandemir <sup>1</sup> Sabiha Sevinç Altaş <sup>2</sup> <sup>1</sup> Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.İ. Uzunyol MYO, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü Kocaeli, Türkiye<sup>2</sup> Doç.Dr., Sakarya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Sakarya, Türkiye**ÖZET**

İstihdam, ülkelerin ekonomik büyümeleri açısından oldukça önemlidir. Birbirlerini etkiliyor olmaları nedeniyle hem istihdam hem de ekonomik büyüme gerek bilimsel gerekse politika yapıcılar tarafından sürekli araştırılması ve ihtiyaca göre düzenleme yapılması gereken önemli bir konu olmuştur. Güncelliğini koruyor olması ve bilimsel çalışmalarda sürekliliğin devam edebilmesi için bu çalışmada, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) veri tabanında bulunan Türkiye ye ait 2023 yılı ilk 6 ayına ait istihdama ait veriler ilk iki çeyreklik (üçer aylık) dönem için incelenmiştir. Bir ülkenin istihdamını etkileyen pek çok değişken olmasına rağmen ulaştığımız kısıtlı değişken ile çalışma tamamlanmıştır. Bu değişkenler cinsiyet, istihdam oranı ve veri tabanında yer alan istihdam alanlarıdır. İstihdam alanları ise, tarım, inşaat, inşaat dahil sanayi, inşaat hariç sanayi, imalat/üretim ve hizmetler olarak sınıflandırılmıştır. İmalat/üretim istihdam alanına ait veri olmadığı için analiz dışı bırakılmış, diğer alanlarda ise istihdam sayısı açısından 2023 yılının ilk iki çeyreği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Ancak istihdam alanlarına göre istihdam sayıları hem ilk hem de ikinci çeyrek de anlamlı bir fark göstermiştir. Bu sektörlerden hizmet sektörü en yüksek istihdam sayısına sahip istihdam alanı olarak belirlenmiştir. İlk iki çeyrek de cinsiyete göre istihdam oranı incelendiğinde çeyrekler arasında fark çıkmazken hem ilk çeyrek hem de ikinci çeyrek de erkek ve kadınlar arasında istihdam oranı istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermiştir.

**Anahtar Kelimeler:** OECD istatistikleri, ki-kare, İstihdam alanı**ABSTRACT**

Employment is very important for countries for their economic growth. These variables affect each other. Employment and economic growth should be frequent investigated both scientific and policy-markers. This matter remains current. In this study, Türkiye's data for the first two quarter of 2023 were taken from the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) database. Gender, economic activity and employment variables were analyzed. Agriculture, construction, industry including construction, industry excluding construction, manufacturing and services. There was no data on manufacturing. Other economic activities were not statistically significant in the two quarter. But employment numbers other according to employment activity showed a significant difference in both the first and second quarters. Gender was not statistically difference in the two quarter. But gender, both in the first quarter and in the second quarter were statistically significant, The employment rate was different between female and male employment rate.

**Keywords:** OECD Statistics, chi-square, chi-square, economic activity**1. GİRİŞ**

Günümüzde ülkelerin ekonomik yapıları incelenmek istendiğinde en önemli belirleyicilerden bir tanesi istihdamdır ve özellikle politika yapıcılar, vatandaşlarının istihdam sayısını artırmaya yönelik çalışmalar yapmaktadır (Bakan, 2018: 496). Türk Dil Kurumu tarafından istihdam "bir kişinin bir işte, bir görevde çalıştırılması ve kullanılması" olarak tanımlanmaktadır. Gerek ekonomik gerekse sosyal açıdan refah, istihdam sayısının artmasına bağlı görülmektedir. Üretime ait etkenlerin aktif bir şekilde kullanılabilmesi, kalkınma ve ekonomik gelişmeye ait temel koşullar arasında ifade edilir (Etçi ve Karagöl, 2019: 60). İşgücü piyasası, istihdamın artışı ekonomik gelişmeden etkilenenektir ve bu etkilenme ekonomik gelişme yönünde olacaktır (Akcan ve Azazi, 2022: 228). Ülkelerin istihdamının ekonomik gelişmelerden dolayısı ile ekonomik büyümeden etkilenerek artacağı yönünde düşüncelerin olması ile bunun tersi yönünde düşüncelerde bulunmaktadır, bu düşünce ekonomik büyümenin söz konusu olduğu zamanlarda istihdamın azalabildiğinin gözlenmesi ile ortaya çıkmıştır (Altuntepe ve Güner, 2013: 73). Durum incelendiğinde aslında istihdamın sadece ekonomik büyümenin etkisi altında olmadığı başka değişkenlerin de etkisi altında olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (a.g.e). Bu çalışma da her ne kadar kısıtlı değişken analize alınarak bazı testler yapılsa da bilimsel çalışmalarda bilimsel temellere dayalı ve doğru olan her bilgi önemlidir.

Öncelikle bir literatür taraması yapılmış ve yapılan çalışmada kullanılan değişkenlerin dikkate alınmaya değer değişkenler olduğu belirlenerek çalışma tamamlanmıştır. Literatür taramasında ait bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

## 2. LİTERATÜR

2023 yılında Özgün tarafından istihdam için önemli bir sektör olana hizmetler sektörü dikkate alınmış ve çalışmanın sonucunda ekonomik büyümeden istihdama doğru bir nedensellik ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki tek yönlü olarak ortaya çıkmıştır. Ulaşılan sonuç olarak, hizmetler sektörünün alt dallarının fazlalığı nedeni ile istihdam yaratma potansiyelinin de oldukça fazla olduğunu göstermektedir.

Türkiye’ de turizm kentleşmesini istihdam üzerinden inceleyen çalışmayı Usun, Işık ve Dinç (2022), Türkiye’deki turizm kentlerini dikkate alarak yapmıştır. Çalışmada en önemli sonuç, turizm kentlerinde hızlı bir istihdam büyümesinin ortaya çıkmış olmasıdır. Çalışmada bir diğer dikkate değer sonuç ise turizm merkezlerinde ocak ayında en düşük, temmuz ve ağustos aylarında ise en yüksek istihdamın ortaya çıkmış olmasıdır.

Sektörler ve istihdam büyümesi arasında ilişki 2022 yılında Üçler tarafından yapılmış, çalışmada ekonomik büyümenin sanayi ve hizmet istihdamına neden olduğu belirlenirken tarım istihdamı ile ekonomik büyüme arasında bir nedensellik ilişkisine ulaşılmamıştır. Bu durumda tarımda istihdamsız bir büyümenin söz konusu olduğu ortaya konmuştur.

Gasımoğlu, Dinçer ve Aslan (2022) ekonomik büyümede kadın istihdamının önemini vurgulamış ve uzun dönemde kadın istihdamının ekonomik büyüme ile ilişkisini Johansen Eşbütünleşme testi ile incelemiş ve uzun dönemde bir ilişkinin varlığını tespit etmişlerdir. Elde edilen bulguya göre, kadın istihdamı ekonomik gelişme üzerinde %1,2 lik bir etki ortaya koymuştur.

Yiğen ve Günay (2022) bu çalışmaya benzer bir çalışma yapmış, Türkiye’de istihdam yapısını cinsiyete ve sektörler göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulguların Üçler tarafından yapılan çalışmayla benzer olduğu belirlenmiştir. En yüksek istihdam oranı hizmetler sektöründe ortaya çıkarken, sanayi, tarım ve inşaat sektöründeki istihdamın hizmetler sektöründeki istihdamı takip ettiği belirlenmiştir. Cinsiyete göre ise, kadınların iş gücüne katılım ve istihdam oranlarının erkeklere göre daha az olduğu belirlenmiştir. Sektörler bazında elde edilen sonuçlara bakıldığında ise hizmetler ve tarım sektörlerinde kadın istihdam oranının erkeklere oranla daha yüksek olduğu bu karşın sanayi ve inşaat sektörlerinde ise erkeklerin istihdam oranının kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bir diğer tarımsal istihdam ve ekonomik büyümeye yönelik Turhan ve Erdal (2022) tarafından yapılan çalışmada Grenger nedensellik testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda hem tarımsal GSYİH ile tarımsal istihdam hem de tarımsal istihdam ile toplam istihdam arasında bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiş olup, bu ilişki tek yönlü olarak ortaya çıkmıştır.

Teknolojik gelişmenin istihdam üzerindeki etkisinin belirlenebilmesi için Bayar ve Öztürk tarafından 2021 yılında çalışmada, yüksek teknolojik ürün ihracatındaki artışın istihdamı azalttığı, buna bağlı olarak araştırma geliştirme harcamalarındaki ve patent başvurundaki artışın istihdamı artıracığı ifade edilmiştir.

Tüm dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de istihdamın önemli bir çalışma konusu olduğu görülmektedir. Güncelliğini koruyor olması ve gerek bireylerin gerekse ülkelerin sosyal ve ekonomik büyümesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülen istihdam bu çalışmanın da konusu olmuştur.

## 3. YÖNTEM

Çalışmada OECD tarafından yayınlanan Türkiye kısa vadeli işgücü piyasası istatistikleri kullanılmıştır. Bu istatistikler, ziraat, inşaat, inşaat dahil sanayi, inşaat hariç sanayi, imalat üretim ve hizmetler istihdam alanları ile istihdam oranı ve cinsiyet bilgileridir. İstihdam alanı içinde yer almasına rağmen ilk iki çeyrek de veri olmaması nedeni ile imalat ve üretim sektörü çalışmaya dahil edilmemiştir.

Yapılan çalışmada 2023 yılının ilk iki çeyreğine göre dikkate alınan istihdam alanlarının, öncelikle çeyrekler arasında daha sonra ise ilk çeyrek ve ikinci çeyrek içinde istihdam sayıları arasında istatistiksel olarak bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Çalışmanın devamında ise, kısa vadeli işgücü piyasası istatistikleri içinde yer alan istihdam oranının hem 2023 yılı ilk iki çeyrekleri arasında hem de cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir.

Çalışmanın son adımında yılın ilk ve ikinci çeyrekleri içinde cinsiyetler arasında istihdam oranının farklılık gösterip göstermediği SPSS paket programında test edilerek çalışma tamamlanmıştır. İstihdam oranı veri tabanından alınan bilgiye göre aşağıdaki bağıntı ile hesaplanmıştır ( <https://stats.oecd.org/>).

$$\text{istihdam Oranı} = \frac{\text{Çalışan Nüfus}}{\text{Çalışma Çağı Nüfusu}}$$

Demircan, 2012 tarafından hazırlanan raporda “*istihdam oranı istihdamın kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı*” şeklinde tanımlanmıştır.

Çalışmada var olan değişkenler dikkate alınarak aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

H<sub>1</sub> : 2023 yılı ilk iki çeyreği arasında İstihdam alanlarına göre istihdam sayıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H<sub>2</sub> : 2023 yılı ilk çeyreğinde istihdam alanlarına göre istihdam sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H<sub>3</sub> : 2023 yılı ikinci çeyreğinde istihdam alanlarına göre istihdam sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır

H<sub>4</sub> : 2023 yılı ilk iki çeyreğinde cinsiyete göre istihdam oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H<sub>5</sub> : 2023 yılı ilk çeyreğinde kadın ve erkek istihdam oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H<sub>6</sub> : 2023 yılı ikinci çeyreğinde kadın ve erkek istihdam oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

#### 4. BULGULAR VE SONUÇ

Türkiye ye ait 2023 yılı ilk iki çeyreğine ait istihdam alanlarına göre istihdam sayıları kullanılarak yapılan analiz sonrasında çeyrelere göre frekans dağılımları ve test sonucu tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1. 2023 yılı ilk iki çeyreğine göre istihdam alanlarına göre istihdam sayıları

		İstihdam Alanları					Toplam
		Ziraat	İnşaat	İnşaat dahil sanayi	İnşaat hariç sanayi	Hizmetler	
Çeyrekler	1. çeyrek	4641	1978	8802	6824	18112	40357
	2. çeyrek	4550	1933	8751	6818	18173	40225
Toplam		9191	3911	17553	13642	36285	80582

Ki-kare: 0.834

Elde edilen ki-kare değerine göre, alanlara göre istihdam sayıları arasında 2023 yılının ilk üç ve ikinci üç ayında ortaya çıkan fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Frekans dağılımları incelendiğinde ziraat, inşaat, inşaat dahil sanayi, inşaat hariç sanayide ilk üç ayda istihdam sayısı daha fazla ortaya çıkarken hizmet alanında ikinci üç ayda istihdam sayısı daha fazla ortaya çıkmıştır. Ancak bu ortaya çıkan frekanslar istatistiksel olarak anlamlı değildir. H<sub>1</sub> hipotezi reddedilmiştir. Yılın ilk çeyreğinde ve ikinci çeyreğinde ayrı ayrı istihdam alanlarına göre istihdam sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığına bakıldığında her iki çeyrek de de istihdam alanlarının istihdam sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmıştır. H<sub>2</sub> ve H<sub>3</sub> hipotezleri kabul edilmiştir (ilk çeyrek için ki-kare = 18820,207 p= 0,000; ikinci çeyrek için ki-kare = 19161,208 p= 0,000). İstihdam alanlarındaki istihdam sayıları dikkate alındığında her iki çeyrek de de en yüksek istihdamın hizmet sektöründe, en düşük istihdamın ise inşaat sektöründe olduğu görülmüştür.

Yılın ilk iki çeyreğinde cinsiyete göre istihdam oranları ve test sonucu tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2. 2023 yılı ilk iki çeyreğinde cinsiyete göre istihdam oranları

		Cinsiyet		Toplam
		erkek	kadın	
çeyrek	1. çeyrek	31	66	97
	2. çeyrek	31	65	96
Toplam		62	131	193

Ki-kare: 0.961

Elde edilen test sonucu, cinsiyete göre istihdam oranları arasında 2023 yılının ilk ve ikinci çeyreğine göre çıkan fark istatistiksel olarak anlamlı değildir, H<sub>4</sub> hipotezi reddedilmiştir.

Bunun yanı sıra 2023 yılı için önce ilk çeyreğinde daha sonra ikinci çeyreğinde istihdam oranı cinsiyete göre test edilmiş ve her iki çeyrekte de erkek ve kadın istihdam oranındaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. H<sub>5</sub> ve H<sub>6</sub> kabul edilmiştir (ilk çeyrek için ki-kare =12,629 p = 0,000; İkinci çeyrek için ki-kare=12,042 p = 0,001). Bu sonuçlara göre istihdam oranları incelendiğinde kadınlardaki istihdam oranının erkeklere göre her iki çeyrek de de daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışmanın gerek giriş bölümü gerekse literatür örnekleri incelendiğinde istihdama yönelik yapılan çalışmaların sürekliliğinin koruduğu görülmektedir. Ülkelerin ve bireylerin ekonomik ve sosyal refahları için istihdamın tartışılmaz bir öneminin olduğu açıktır. Yapılan çalışmada elde edilen bulgularda da sunulduğu gibi, cinsiyete göre istihdam oranı yılın ilk iki çeyreğinde anlamlı bir fark göstermezken, çeyrekler içinde kadın ve erkek istihdam oranları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. İstihdam alanlarına göre istihdam sayıları dikkate alındığında ise çeyrekler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Çeyrekler göre analize alınan istihdam alanlarına göre istihdam sayıları dikkate alındığında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu ve en yüksek istihdamın her iki çeyrek de de istihdam alanı olarak hizmet sektöründe ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu bulgular Üçler (2022) ile Yiğen ve Günay (2022) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile paralellik göstermiştir. Çalışmanın en önemli kısıtı çalışmada kullanılan veri sayısının ilgili yılın tamamını yansıtmaması ve istihdam alanı içinde olmasına rağmen imalat ve üretim sektörüne ait yılın ilk iki çeyreğinde veri bulunmaması olmuştur. Tüm yıla ve tüm istihdam alanlarına ait verilerin tamamlanmasından sonra analizin yenilenmesi bulguların teyidi açısından önemlidir. Konu ile ilgili araştırma yapmak isteyen araştırmacılara bu durumu dikkate alarak araştırma planlanmaları önerilir.

## KAYNAKÇA

- Akcan, M. B. & Azazi, H. (2022). İstihdam Oluşturmayan Büyümenin Sektörel Analizi: Türkiye Örneği, *Journal of Management and Economics Research*, 20 (1), 227-246. DOI: 10.11611/yead.1037008
- Altuntepe, N. & Güner, T. (2013). Türkiye'de İstihdam-Büyüme İlişkisinin Analizi (1988-2011), *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 73-84. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/uaifd/issue/21596/231903>
- Bakan S. (2018). Açılan ve Kapanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme Sayıları ile İstihdam Oranları Arasındaki ilişki: Türkiye Örneği, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 71, 495-499, <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7250>
- Bayar, H. T. & Öztürk, M. (2021). TEKNOLOJİNİN İSTİHDAM ÜZERİNE ETKİSİ: VAR ANALİZİ. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26 (2), 119-127. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/62132/865294>
- Demircan E.,(2012), İstihdam ve İşgücü piyasası Raporu, Karacadağ Kalkınma Ajansı, Diyarbakır,
- Etcı, H. & Karagöl, V. (2019). Türkiye’de İstihdam ve İşsizlik: 2008-2018, Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(14), 58-75. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tusbd/issue/46940/540586>
- Gasimova, S., Zeki Dinçer, M., & Önür Aslan, A. (2022). The Impact of Women’s Employment on Economic Growth in Turkey (1990–2018): Johansen Cointegration Analysis. *Journal of Business Administration and Social Studies*, 6(1), 28-35
- OECD, <https://stats.oecd.org/>
- Özgün, F. (2023). Türkiye’de Hizmetler Sektörü İstihdamı ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 9 (1), 69-93. DOI: 10.20979/ueyd.1198463
- Turhan, Ş. & Erdal, B. (2022). Ekonomik Büyüme ve Tarımsal İstihdam. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 66-74. DOI: 10.47495/okufbed.972239
- Usun, Ç. F., Işık, Ş. & Dinç, Y. (2022). Türkiye’de Turizm Kentleşmesini İstihdam Verileri Üzerinden Okumak. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31 (2), 355-370. DOI: 10.51800/ecd.1165857
- Üçler, Y.,T., (2022). Türkiye’ de Sektörler İtibari ile İstihdam Büyüme İlişkisi, *Pearson Journal*, 7(21), 148–160. <https://doi.org/10.46872/pj.590>
- Yiğen, N. ve Günay E., K. (2022), Türkiye’de İstihdam Yapısının Cinsiyete ve Sektörlere Göre Değerlendirilmesi, *Okonomi Finans ve Politika Konularına Göre Güncel Paradigmalar*, (Edit. GÜNAY, E.K.), Efe Akademi Yayınları